

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI
BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXVII.

ČÍSLO 6

JÚN 2019

Dar života

Prievdzský anjel - Hody v krojoch - Farská rada - Uzol dobrého skutku
Noc kostolov- Znovu sa narodil - Matka - Bezvýhradná láska

Kostol Najsvätejšej Trojice, prvé sväté prijímanie, 5. mája 2019, 30 detí

Najdrahší dar

S mojim životom boli vždy problémy. Najprv som sa dlho nechcel narodiť, potom som musel ísť hneď do inkubátora. Nakoniec som z toho vyviazol a bol som veľmi živé dieťa. Vyliezť na skriňu som vraj vedel skôr než chodiť. Vždy som mladšieho brata namočil do nejakého maléru a neustále sme spolu utekali cez diery v plote k susedovi, ktorému som nakoniec rozbil skleník.

Ako trojročný som sa ale priblížil k smrti asi najviac v doterajšom živote. Raz pri naháňačke som sa totiž pošmykol a padol priamo do zaváraninových pohárov. Detaily sú nepodstatné, ale povedzme, že moja pravá ruka je odvtedy navždy skrehnutá. Myslím si, že tento silný moment z ranného detstva sa vo mne zapísal tým, že som bol opatrnejší než väčšina mojich rovesníkov. Ako sa hovorí, nevážime si to, o čom si myslíme, že to nemôžeme stratiť. A od nás, vyspelých Európanov, je dnes strata života vzdialenejšia než kedykoľvek pred tým. Choroby porážame, vojny tu neexistujú, bezpečnosť pri práci je v robote prvoradá, a keď, tak tu máme rýchle sanitky. Umierame skoro vždy až v dôchodkovom veku. To je po dlhých storočiach ohromný

luxus. Užívame si život, vychutnávame, a aj keď tomu neveríme, v podstate sme takmer bezstarostní.

Možno preto to je dnes taký šok, keď smrť vstúpi do života niekoho nášho blízkeho nečakane a skoro. Vtedy si aspoň na chvíľu vážime o niečo viac to, čo máme, a uvedomujeme si, že o to kedykoľvek môžeme prísť, aj keď je to dnes menej pravdepodobné.

Boh nám dal ale ešte jeden život, nový a nadprirodzený. Dar života, ktorý je vzácnejší ako tento dočasný. Nesmrteľnosť s Bohom, ktorú máme, keď sme v posväcujúcej milosti, je ten najkrajší a najdrahší dar života, aký sme kedy mohli dostať.

Juraj Kiss, diakon

Veriaci vyjadrili svoj postoj

Informácia o odchode pána dekana Vladimíra Slováka z farnosti Prievidza-mesto mnohých veriacich prekvapila a nie sú s ňou stotožnení. Otcovi biskupovi Mariánovi Chovancovi poslali koncom apríla list, v ktorom ho prosia o opätovné prehodnotenie jeho stanoviska. Svojimi podpismi na hárkoch „Ďakujeme, pán dekan“ ho podporilo viac ako 200 ľudí.

„Uvedomujem si, že klesajúci počet kňazov Vám robí starosti pri obsadzovaní kňazských miest vo farnostiach. Musím však vyjadriť svoj - a nielen svoj - názor, že, žiaľ, toto oslabenie je citelné aj pre nás, farníkov,“ napísala autorka listu, pani Terézia Miškolczyová. Upozorňovala v ňom tiež na veľké kvantum administratívnych úkonov, krstov, svadieb a pohrebov, ktoré je v mestskej farnosti nutné zvládnuť, a takisto na rozbehnuté projekty, ktoré pán dekan začal realizovať, ako napr. práce na rekonštrukcii Mariánskeho kostola či nedelňé varenie v charite.

Pána dekana autorka v liste zhodnotila ako človeka, ktorý „zapadá do dnešnej doby, ale vždy so srdcom kňaza“, „ktorý dnešným ľuďom rozumie a ktorému tiež rozumejú ľudia“. Vyjadrila svoje presvedčenie, že i jej názor ako názor laika môže byť pre otca biskupa cenný, môže mu pomôcť urobiť si lepší obraz o farnosti arobiť čo najlepšie rozhodnutia.

Otec biskup sa pani Miškolczyovej prostredníctvom listu poďakoval za jej záujem o fungovanie farnosti. „V poriadku sme dostali Váš pekný list aj s d'akovnými podpismi pre Vášho pána dekana, v ktorom reagujete na situáciu, že pán dekan chce z Vašej farnosti odísť, nakoľko má len jedného kaplána. Je správne, že mu prejavujete úprimnú vďačnosť, veľa urobil pre Vašu farnosť.“ Zároveň však poukázal na to, že kňazov v diecéze už nie je dostatok - 7 zo 155 farností momentálne funguje bez vlastného kňaza. „Opakujeme, sme radi, že Vám na kňaz-

skej službe záleží a radi by sme Vám poslali ďalšieho kaplána, ale nemáme dost kňazov. Vrúcne prosíme Pána Boha, všetci spolu, aby nám kňazi zo služby neodchádzali a nechýbali ani Vám v Prievidzi - ani nám v diecéze,“ napísal v odpovedi otec biskup. V rovnakom duchu sa niesla i odpoveď primátorky mesta Kataríny Macháčkovej, ktorá otca biskupa požiadala o stretnutie v tejto záležitosti. To sa nezrealizovalo, primátorka však dostala od Mariána Chovanca písomnú odpoveď.

„Je mi ľúto, že sme nepochodili,“ vyjadril sa Vladimír Slovák k celej tejto záležitosti. Problém podľa neho nespočíva v nedostatku kňazov ani v jeho osobnej neochote venovať sa farnosti naplno, ale v nesprávne zvolenom kritériu pri rozdeľovaní služobníkov oltára v rámci diecézy. Pohľad otca biskupa je však v tomto smere odlišný a už ho neplánuje prehodnotiť. „Nebojoval som za seba, ale za farnosť,“ uzatvoril celú záležitosť Vladimír Slovák. „Pre najväčšiu farnosť diecézy bude daná situácia znamenať postupné utlmenie niektorých jej služieb a aktivít. Okrem toho, že som po poslednom roku veľmi unavený, musel som požiadať o preloženie aj z toho dôvodu, že som odmietol niešť zodpovednosť za toto utlmovanie,“ skonštatoval.

„Na záver chcem poďakovať všetkým farníkom, ktorí pomáhali nie mne, ale rozvoju farnosti a Božieho kráľovstva v Prievidzi. Ako odpoveď na d'akovné podpisy prijmite moje: Ďakujem, Prievidžania!“

Redakcia

Udelili Cenu mesta Prievdza a ocenenia Prievdzský anjel

Vo štvrtok 2. mája sa konalo slávnostné mestské podujatie Tváre mesta, na ktorom samospráva odovzdáva mestské ocenenia. Ocenené boli opäť aj osobnosti, ktoré sú späté s cirkevným životom Prievdza.

Cenu mesta Prievdza in memoriam udelili za úspešnú reprezentáciu mesta Prievdza v oblasti kultúry a dosiahnuté celoživotné úspechy v opernom speve pani Anne Kajabovej Peňáškovovej. Manžel laureátky ocenenia, docent Igo Kajaba, v slávnostnom príhovore vyzdvihol, že svoju umeleckú dráhu začínala v prievdzských kostoloch. „V nádhernom barokovom piaristickom kostole spievala aj s maminou,“ spomínal. Veľmi srdečne opísal aj jej vzťah k Prievdzu, ktorú vždy považovala za svoj domov.

Pani Anna Kajabová Peňášková sa narodila 28. októbra 1937 v Prievdzi. Študovala na Štátnom konzervatóriu a na Vysokej škole múzických umení. Absolvovala aj štúdium v talianskej Siene. Za vyše tridsať rokov pôsobenia na našej prvej opernej scéne stvárnila viac ako 50 úloh. Zaujala krásnym hlasom, štýlovou interpretáciou, technickou dokonalosťou, precíteným stvárnením postáv a v neposlednom rade aj pôvabným zjavom. Umelkyňa úspešne reprezentovala slovenské vokálne umenie na mnohých súťažiach nielen na Slovensku, ale aj v Budapešti, v Riu de Janeiro či v Helsinkách. Neskôr hostovala s operou SND, ale aj ako koncertná sólistka v mnohých krajinách Európy a v Spojených štátoch amerických.

Počas slávnostného večera odovzdala primátorka mesta Prievdza Katarína Macháčková pätnástim osobnostiam aj mestské ocenenie Prievdzský anjel. Mesto Prievdza ním oceňuje tých, ktorí sa zaslúžili o rozvoj mesta Prievdza a jeho obyvateľov, majú zásluhy na jeho zveľadovaní a propagácii a šíria dobré meno mesta doma alebo v zahraničí.

Jednou z ocenených bola aj pani Alicia Karpišová. Ocenenie získala za dlhoročnú

prácu v prospech účastníkov bohoslužieb v meste Prievdza a systematickú prácu s deťmi v odbore hry na organe. Pani Karpišová je viac ako 40 rokov organistkou v piaristickom kostole - Kostole Najsvätejšej Trojice. Prvýkrát tu hrala na Štedrý deň v roku 1974. Každodenne oživuje liturgiu omši a ako pedagogička v Základnej umeleckej škole Ladislava Stančeka vychovala viacerých šikovných organistov. Za dlhoročnú prácu v prospech obyvateľov mesta Prievdza jej patrí veľká vďaka.

Text: Alojz Vlčko

Foto: Kultúrne a spoločenské stredisko Prievdza

Manžel laureátky ocenenia, docent Igo Kajaba, preberá Cenu mesta Prievdza in memoriam pre Annu Kajabovú Peňáškovú.

Ocenenie Prievdzský anjel udelilo mesto Prievdza aj organistke Alici Karpišovej.

Piaristov na Slovensku povedie aj naďalej páter Juraj Ďurnek

Pátri piaristi si na provinciálnej kapitule v Piaristickom gymnáziu Jozefa Braneckého v Trenčíne v dňoch 29. - 30. apríla volili vedenie provincie. Najbližšie štyri roky ich opäť bude viesť doterajší provinciálny predstavený P. Juraj Ďurnek SchP.

Za členov provinciálnej kongregácie si bratia zvolili nových členov. Sú nimi P. Marek Kotras SchP - asistent za oblasť Rehoľného života a spirituality - a P. Juraj Gendiar SchP - asistent za oblasť Ministéria.

Zľava P. Juraj Gendiar SchP, P. Juraj Ďurnek SchP a P. Marek Kotras SchP

Prvá časť kapituly hodnotila predchádzajúce obdobie, predovšetkým službu, ktorú pátri piaristi vykonávajú na najviditeľnejšom zo svojich diel - piaristických školách. Tie sa nachádzajú v Nitre, v Trenčíne a v Prievidzi. Skúmanie reality sa zameralo na činnosť týchto škôl, o ktorej informovali členov kapituly ich riaditelia. Správy o službe jednotlivých kolégií a piaristických kostolov predniesli ich rektori. Predseda tretieho rádu piaristov - Piaristickej fraternity - Andrej Kmotorka - zas zhodnotil aktivity a smerovanie bratstva v uplynulom období. Druhá časť - plánovanie kapituly - sa zamerala na rozvoj škôl, ktorý je definovaný *Víziou piaristických škôl na roky 2018 - 2030* a to predovšetkým v oblasti formácie pedagógov a neformálneho vzdelávania.

Text a foto: Andrej Kmotorka

Bartolomejčatá spievali na Starých Horách

V sobotu 4. mája si členovia zboru Bartolomejčatá trochu privstali, aby už pred siedmou ráno vyrazili spoločným autobusom na Staré Hory. V túto fatimskú sobotu totiž na známom pútnickom mieste slúžili svojim spevom.

Čas v autobuse využili na nácvik piesní i rozhovory a nechýbala ani modlitba. Spoločnosť spevákom robili aj pán kaplán Dominik a pán diakon Juraj.

Program púte sa kvôli nepriaznivému počasiu uskutočnil v kostole. Začal sa spevom striedaným so zamysleniami pripravenými naším pánom diakonom. Nasledovala modlitba ruženca, do ktorej sa speváci i prostredníctvom predmodlievania taktiež zapojili. Napokon zaspievali pár piesní aj počas samotnej svätej omše. Napriek tomu, že členov Bartolomejčiat nebýva bežne až tak veľa, teraz svojím počtom prekvapili. Vďaka Pánovi za to, že vždy žehná svoje dielo!

Text: Mária Šimurková, foto: Zuzana Šimkovičová

Poľský zbor publikum roztancoval i roztlieskal

V sobotu 4. mája sa v prievidskom piaristickom kostole konal vokálny koncert pod záštitou ZUŠ L. Stančeka. Jeho hlavným hosťom bol poľský zbor *Chór Kameralny ZUT w Szczecinie*, ktorý vystúpením v Prievidzi končil svoje kanadské a európske turné.

Koncert otvoril *Detský spevácky zbor Liberi cantantes* pôsobiaci pri ZUŠ L. Stančeka v Prievidzi. Publiku zaspieval niekoľko sakrálnych skladieb i pieseň *Deti a dúha*, zhudobnenú báseň Milana Rúfusa.

Po ňom už nasledoval prvý blok interpretácií skladieb v podaní hlavného hudobného hosťa, zboru, ktorý pôsobí pod záštitou Technickej univerzity v Štetíne. *Chór Kameralny* nadviazal na posvätnú atmosféru vytvorenú deťmi z *Liberi cantantes* a takisto pokračoval v spievaní sakrálnych skladieb, ako napr. *Alleluja* od Gordona Younga či *Cantate Domino* od Giuseppeho Pittoniho.

Svoje umenie predviedla publiku i *Dámska vokálna skupina MUSICA NOSTRA*. V sprievode klavíra, bicích a kontrabasu interpretovala *A Little Jazz Masss* od Boba Chilcotta.

Nasledoval druhý blok piesní *Chóru Kameralneho*. Speváci sa pod vedením dirigenta

ky Iwony Wiśniowskej-Salamon prehupli k ľudovým piesňam svojho národa a publikum doslova roztancovali i rozospievali. Dobrá nálada sálajúca z poľských spevákov preskočila i na všetkých prítomných, ktorí sa už teraz tešia na vystúpenie poľského zboru zas niekedy nabudúce.

Text: Petra Humajová

Foto: Štefan Kollár

Otcovia z tímu Gól za život boli opäť v akcii

V stredu 22. mája sme hrali u piaristov opäť veľké finále, tentokrát vo florbale. V záverečných zápasoch si v nižšej kategórii žiaci kvarty vybojovali 3. miesto, vo vyššej kategórii skončili tretí študenti zo 4.G. Finálové zápasy hrali žiaci 9. ročníka proti hráčom tercie a študenti z oktávy proti septime.

Napokon sa po dvoch náročných zápasoch vo vynikajúcej atmosfére povzbudzujúcich fanúšikov stali majstrami školy vo florbale v nižšej skupine žiaci tercie a vo vyššej skupine študenti septimy.

Popri finálových zápasoch si zahrali aj otcovia našich žiakov za tím otcov Gól za život. Všetkým sa toto podujatie veľmi páčilo, uvítali by akurát dlhší hrací čas a prípadne aj viac príležitostí spolu si zahrat'.

Text: Elena Blašková

Foto: Jakub Masár

Omša mobilného hospicu

„Všetky príbehy už boli napísané“, povedala istá filmová kritička. V určitom zmysle mala pravdu, väčšina divadelných hier, filmov či seriálov len opakuje s obmenami to, čo je v Biblii a inej starovekej gréckej a latinskej literatúre. Možno ešte Shakespeare dal niečo nové...

Napriek tomu keď ten príbeh zažívame na vlastnej koži, je trochu iný, je náš. Aj o tom bola sv. omša za zosnulých, ktorí prešli starostlivosťou Mobilného hospicu sv. Lujzy. Dookola príbeh smrti, s ktorou sú ale stále konfrontovaní iní ľudia. A prežijeme ho až vtedy, keď sa nás osobitne dotýka, keď odchádza náš blízky.

Na nich sme si 9. mája 2019 spomínali. A možno vďaka podobnosti príbehov sme sa zamysleli nad zmyslom utrpenia a smrti a súčasne sa navzájom povzbudili v nesení tohto kríža.

Vladimír Slovák

Necpalania sa aj po roku obliekli do krojov

Podobne ako minulý rok, i tentoraz sa Necpalania inšpirovali výzvou občianskeho združenia FanNecpaly a mnohí z nich sa hodovej svätej omše v nedeľu 12. mája zúčastnili v krojoch. Nedeľa Dobrého pastiera tak v Necpaloch opäť nadobudla osobitý ráz.

Hodovej svätej omši predchádzala procesia, ktorá sa pätnásť minút pred začatím svätej omše presunula od kríža pri Rajčuli k necpalskej kaplnke. V kroji prievidskej meštianky sa do nej zapojila i primátorka Prievidze Katarína Macháčková. Procesiu spevom sprevádzal folklórny súbor Dúbrava i dychová hudba, ktorá zostala hrať aj na svätej omši.

Keďže v tieto dni Necpalania nežili len svojou hodovou slávnosťou, ale mnohí i sledovaním majstrovstiev sveta v hokeji, téma, ktorú si pán dekan Vladimír Slovák zvolil pre svoju kázeň, im bola blízka. Hovoril totiž o tom, čo je dôležité nielen pre každého hokejistu, ale i kresťana - správne rozlišovať. A uvedomiť si, že Boží sme i vtedy, keď prehrávame, nielen keď náš životom sprevádzajú výhry.

Hoci počasie bolo celý deň na hranici dažďa, pršanie Necpalanov obišlo. Poobede sa tak mohla konať i tradičná hodová zábava na parkovisku pred Mäsiarstvom u Borku, na ktorej všetkým do tanca vyhrávala hudobná skupina Necpalanka.

Text: Petra Humajová
Foto: Martina Humajová

Zo zasadnutia farskej rady

V utorok 28. mája sa uskutočnilo pravdepodobne posledné zasadnutie terajšej zostavy farskej rady. Okrem prehodnotenia bodov programu z ostatného zasadnutia sa členovia rady zaoberali i otázkami riešenia najakútnejších záležitostí farnosti.

Ako úspešné bolo vyhodnotené nainštalovanie novej projekcie vo farskom kostole, ale aj zakúpenie podsedákov pre veriacich do lavíc. Dobre napredujú práce na Mariánskom kostole (čistenie krovu). Boli tiež schválené dotácie pre reštaurovanie obrazu Nanebovzatej Panny Márie i oltára sv. Michala.

Ekonomický stav farnosti

Odchádzajúci pán dekan zanecháva farnosť v plusových číslach. Finančnú situáciu okrem iného pozitívne ovplyvnil odpredaj pozemkov, po ktorých bude viesť prievdzský obchvat, ale i odpredaj pozemku cintorína mestu. Morálnym záväzkom pre farnosť bude investovať časť týchto peňazí do opravy Mariánskeho kostola, aby sa stal dôstojnejším miestom pre slúženie zádušných i nedeľných svätých omší.

Mariánska púť

Najväčšou náboženskou akciou našej farnosti je každoročne púť na Mariánskom vršku. Jej tohtoročným hlavným hudobným hosťom v sobotnom programe bude speváčka Janaïs. Za hlavného celebranta nedeľnej svätej omše navrhli členovia farskej rady odchádzajúceho pána dekana Vladimíra Slováka. Uvítali by takisto zachovanie tzv. prievdzského deviatnika, ktorý by farníkov pripravil na sviatok sv. Bartolomeja, patróna farnosti Prievdza-mesto.

Nový organ v Mariánskom kostole

Organisti, ktorí hrávajú v Mariánskom kostole, už dlhšie poukazujú na nevyhovujúci stav tamojšieho hudobného nástroja a požiadali farnosť o kúpu nového organa. Členovia farskej rady s týmto návrhom súhlasili a schválili aj jednu z možností kúpy organa navrhovaných na tento účel.

Rozpracované projekty

Pán dekan informoval členov rady o osadení repliky sochy sv. Bartolomeja, ktorá by sa do kostola mala vrátiť do sviatku sv. Bartolomeja. Pôvodná socha, ktorá je torzom, by podľa rozhodnutia Pamiatkového úradu i pána dekana mala byť umiestnená vedľa vstupu do Lurdskej jaskyne. Farská rada s tým ale nesúhlasila. Pri tejto príležitosti bolo poukázané i na torzá sôch uložené vo farskej garáži, ktorým by tiež bolo vhodné nájsť dôstojnejší priestor na uskladnenie, resp. prezentáciu. Uvažovalo sa napríklad o vstupnej hale farského kostola.

Budova na Hviezdoslavovej 2

Firma MV Staving, ktorá sídli v budove patriacej farnosti, sa opakovane sťažuje na zlý stav priestorov, v ktorých sa nachádza. Farnosť dala urobiť statický posudok budovy, výsledkom ktorého je fakt, že nasledujúcich 5 rokov môže ešte budova fungovať v nezmenenom stave. Potom však už ale bude nutné urobiť jej kompletnú rekonštrukciu.

Iné

Okrem týchto záležitostí boli členovia rady oboznámení aj s personálnymi zmenami vo farnosti. Zaoberali sa tiež otázkou hradieb okolo cintorína a ich vlastníka (za svoje ich nepovažuje ani mesto, ani cirkev) a novej podoby sväteničiek vo farskom kostole.

V závere zasadania sa jeden z členov rady, Alojz Vlčko, poďakoval pánu dekanovi za zodpovedné vedenie záležitostí týkajúcich sa farnosti i dobrú spoluprácu s farníkmi.

Petra Humajová

Dospelosť je vnútorné rozhodnutie sa pre dobro

Duch Svätý vie všetko premeniť na dobro. Je pre život kresťanov nenahraditeľným darom, ktorý mimoriadnym spôsobom prijímame vo sviatosti birmovania. Aké potešujúce bolo vedomie, že 26. mája sa 68 mladých ľudí v našom meste stalo dospelými kresťanmi. Sviatosť birmovania prijali mladí z farnosti Prievidza-mesto a Prievidza-Zapotôčky v Kostole Najsvätejšej Trojice z rúk generálneho vikára Branislava Kopalla.

Vo svojej homílii nadviazal hlavný celebrant na slová z evanjelia: „*Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal...*“ Vysvetlil prítomným, čo znamená meno Kristus pochádzajúce z gréckeho CHRIS-TOS, t.j. „pomazaný“. Poukázal na to, že cez sviatostné pomazanie dostávame spásu. Spájame sa s utrpením Krista a toto spojenie má pre náš život spásenosný účinok. Sviatosť birmovania ako sviatosť kresťanskej dospelosti by mala podľa neho znamenať, že „nikto nám už nemusí rozkazovať chodiť do kostola. Lebo dospelosť je vnútorné rozhodnutie sa pre dobro.“ Účasť na svätej omši je dobrom, z ktorého plynú na nás veľké milosti.

V druhej časti homílie opísal otec Branislav príbeh muža z vojnového filmu *Zrodenie hrdinu*, ktorý bol členom armády počas vojny, ale odmietol používať zbraň. Dokonca sa nechcel zúčastniť ani cvičenia so zbraňami. A práve preto ním mnohí v armáde opovrhovali, dokonca ho aj fyzicky napadli. Keď došlo k rozhodujúcej bitke, pri ktorej veľa vojakov utrpelo silné zranenia, počas noci ich vyťahoval z nebezpečného územia a prenášal do bezpečia. Zakaždým, keď sa vrátil na svoje miesto, modlil sa: „Bože, prosím ťa, daj mi moc zachrániť ešte jedného.“ A takto „dostal moc“ zachrániť spolu 75 mužov. Po tejto udalosti vojaci, ktorí ním predtým opovrhovali, lebo nechcel používať zbraň, si ho začali veľmi vážiť. Z celého príbehu najsilnejšie vyznieva veta, ktorú generálny vikár zopakoval viackrát. Bola vyjadrením úcty vojenského veliteľa onomu mužovi z príbehu: „Chlapi okolo

vás nemajú takú vieru ako vy, ale veria vašej viere.“

V závere otec Branislav vyzval birmovancov i všetkých prítomných, aby ľudia verili kvôli našej viere, „aby sme boli schopní aj my konať hrdinské skutky lásky a viery.“

Text: Elena Blašková
Foto: Mária Melicherčíková

Katechézy Dobrého pastiera

Duch Svätý neustále inšpiruje veriacich k novým spôsobom, ako deťom priblížiť vieru. V roku 1954 otvorili Talianky Sofia Cavalletti a Gianna Gobbi prvé átrium Dobrého pastiera v Ríme. Odvtedy sa Katechézy Dobrého pastiera rozšírili do celého sveta. Som vďačná, že počas leta sa v Prievidzi uskutoční kurz, ktorý nám toto dielo predstaví.

▪ **Čo sú Katechézy Dobrého pastiera?**
Katechézy Dobrého pastiera (KDP) je kresťanský koncept vzdelávania detí vo veku od 3 do 12 rokov, ktorého cieľom je prehĺbiť u detí vzťah s Bohom. Tento koncept je založený na pedagogike Márie Montessori a je zameraný na spoznávanie Božej lásky cez priamu skúsenosť v zmysle: „Pomôž mi, aby som nadviazal vzťah so živým Bohom sám.“

▪ **Čo je to átrium?**
Katechézy prebiehajú v špeciálne pripravenej miestnosti, ktorú nazývame átrium. Je to miesto ticha, modlitby, spoznávania svojej viery a hlavne budovania vzťahu s Ježišom cez sústredenú prácu so špeciálne pripraveným katechetickým materiálom. Dôležitou súčasťou átria je posvätné ticho.

▪ **Z čoho katechézy čerpajú?**
KDP vychádzajú z dvoch prameňov: Biblia a liturgia. Od najmladšieho veku sa deti učia meditovať nad Svätým písmom veku primeraným spôsobom, napr. cez prácu s drevenými figúrkami a domčekmi. Veľa pozornosti je venovanej liturgii svätej omše. Deti sa zoznamujú s miniatúrami liturgických predmetov, s liturgickými farbami, gestami, ktoré robí kňaz i ľudia počas sv. omše, a to všetko s cieľom aktívnej účasti na liturgii.

▪ **Prečo práve Dobrý pastier?**
KDP Sofia Cavalletti a Gianna Gobbi zdôrazňovali, že kľúčový vek pre katechézu je do 6 rokov, keď si dieťa tvorí základný

obraz o Bohu - buď o milujúcom Dobrom pastierovi, alebo o prísnom sudcovi. Preto je kľúčovou témou podobenstvo o Dobrom pastierovi, cez ktoré sa deti zakoreňujú v dôverujúcom vzťahu s Ježišom - Dobrým pastierom.

▪ **Pre aký vek sú určené KDP?**

Program KDP je rozdelený na 3 stupne - od 3 do 6 rokov; od 6 do 9 rokov a od 9 do 12 rokov. Realizuje sa vo vekovo zmiešaných skupinách. Podľa jednotlivých stupňov sa mení aj zariadenie a materiály používané v átriu.

▪ **Pre koho je kurz určený?**

Kurz je určený pre tých, ktorí by chceli založiť a viesť átrium; pre rodičov, ktorí hľadajú spôsoby, ako priblížiť vieru svojim deťom v domácom prostredí; pre katechetov a učiteľov, ktorí chcú čerpať z konceptu KDP v školskom vyučovaní, ale aj pre všetkých, ktorí sa chcú inšpirovať konceptom Katechézy Dobrého pastiera pri odovzdávaní viery deťom.

▪ **Kedy a kde sa kurz v Prievidzi uskutoční?**
Prvá časť kurzu prebehne 20. - 21. júla 2019 a druhá časť 10. - 11. augusta 2019 v priestoroch piaristickej školy. Poplatok za každú časť je 40 €. Bližšie informácie možno získať na t. č. 0917 263 833, prípadne na webovej stránke www.katechezyp.sk.

Pripravila: Martina Tinesová
(Spracované podľa stránky www.katechezyp.sk a knihy Barbary Surma a Krzysztofa Bieleho: Já jsem Dobrý pastýř.)

Noc kostolov na Mariánskom vršku

Už druhý raz sa aj Prievidza zapojila do podujatia Noc kostolov. V piatok 24. mája 2019 večer bol pripravený bohatý program v Kostole Nanebovzatia Panny Márie na cintoríne v Prievidzi.

V úvode si návštevníci spomenuli na štyri osobnosti prievidzského gymnázia, ktoré sú pochované na prievidzskom cintoríne. Boli to Helena Neumannová, rod. Kovalčíková, Ján Žirko, Ján Martin Novacký a Vojtech Peňáška. Ich životy a prínos pri príležitosti stého jubilea gymnázia predstavil Jaroslav Perniš, zástupca riaditeľky Gymnázia V. B. Nedožerského. Po prezentácii sa prítomní zastavili aj na hrobách predstavených osobností, aby pri nich zotrvali v krátkej spomienke a modlitbe.

Návštevníci Noci kostolov si mohli vypočúť aj prednášky o histórii Kostola Nanebovzatia Panny Márie a jeho okolia od Jána Vingárika z Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi a o ikonografii kostola od Barbory Matákovéj z Krajského pamiatkového úradu Trenčín. Nechýbali ani informácie o obnove kostola a reštaurovaní pamiatok, ktoré sa

v ňom nachádzajú, od prievidzského dekana Vladimíra Slovaka. Hudobne program doplnili žiaci základných umeleckých škôl, komorní umelci prezentujúci hudbu troch storočí a kapela Sunrise z PiarMusic - zoskupenia umelcov Spoločenstva Piar.

Podujatie Noc kostolov sa organizuje v Českej republike, Rakúsku, Nemecku, Holandsku a na Slovensku. Dáva možnosť navštíviť kostoly a spoznať nielen ich kultúrnu hodnotu, ale tiež sa zoznámiť s kresťanstvom prostredníctvom hudby, slova, výtvarného umenia, divadelného predstavenia, rozhovoru alebo stretnutia. Projekt chce prezentovať nielen vzácne budovy, interiéry, sochy a obrazy kostolov, ale aj iné kultúrne dimenzie kresťanstva, ktoré majú celospoločenský dosah.

Alojz Vlčko

Aslanovci zvíťazili

Po minuloročnom piatom mieste na turnaji v bezkontaktnom futbale v rámci necpalskej akcie ŠuFut sa Aslanovci (páter Michal Paluch SchP, páter Matej Trizuliak MS a partia miništrantov z piaristického kostola) rozhodli zaútočiť sa vyššie priečky. V sobotu 1. júna nastúpili do turnaja v plnom nasadení.

Podujatie, ktoré sa už po piaty rok konať na priestranstve lúky neďaleko „starej cesty“ v Necpaloch, prilákalo i tento rok

mnoho účastníkov. Niektorí z nich si zasúťažili v príprave šulancov, iní sa zas dali na hranie bezkontaktného futbalu (akési „kalčeto naživo“).

Páter Michal a páter Matej sa spolu so svojím tímom nazvali podľa leva Aslana, postavy zo známej knihy (i rovnomenného filmu) Narnia. O víťazstvo bojovali statočne - zdolali všetkých svojich súperov a v konečnom hodnotení zanechali za sebou zvyšných sedem družstiev. Zo zápasu teda odchádzali nielen s víťazným pohárom a vecnými cenami, ale aj s dobrým pocitom z tímového výkonu. Veríme, že svoj titul prídu do Necpál o rok obhájiť.

Text: Petra Humajová, foto: Martina Humajová

Novinky z Daddy´s café

Otvorenie centra pre deti

Ľudia, ktorí stoja za projektom kaviarne Daddy´s café, otvorili 1. novembra 2018 s podporou európskych fondov Centrum JOZUE kids. Centrum ponúka rodičom flexibilnú starostlivosť o deti od 3 do 14 rokov.

Poslaním centra je rozvíjať talent detí a ich sociálne schopnosti s ohľadom na jedinečnosť ich osobnosti. Starostlivosť prebieha v detskej časti priestorov kaviarne. Maximálna kapacita centra je 10 detí, pre ktoré je potrebná registrácia. Úsilím centra je vytvoriť bezpečný priestor pre deti, ktorý podnecuje, inšpiruje a v ktorom sa deti cítia byť milované a výnimočné.

Viac informácií o ponuke centra nájdete na facebookovej stránke Centrum JOZUEkids.

Predĺženie otváracích hodín

Daddy´s café oznamuje všetkým priateľom a návštevníkom, že s príchodom jari kaviareň predĺžila otváracie hodiny v stredu do 19:00 a v piatok do 20:00. Od pondelka do piatku je otvorené od 8:00 a v pondelok, utorok a štvrtok sa zatvára o 17:00.

Teší sa na vás v tíme Daddy´s café v Prievidzi na Námestí Slobody 20 v OC Šafran.

Skautky plnia výzvu Uzol dobrého skutku

Ak ste v poslednom období stretli v Prievidzi dievčatá so skautskou šatkou na krku, možno ste sa zamysleli nad tým, prečo je to tak? Dôvod je jednoduchý - viaceré prievidzské skautky si plnia skautskú výzvu Uzol dobrého skutku.

Skautka alebo skaut, ktorí chcú výzvu splniť, sa snažia v priebehu dvoch mesiacov vykonať minimálne 120 dobrých skutkov a poznačiť si ich do zápisníka. Počas celého plnenia výzvy stále so sebou na viditeľnom mieste nosia skautskú šatku zviazanú uzlom dobrého skutku. Po splnení výzvy ukážu zápisník svojmu vodcovi alebo radcovi.

V období plnenia výzvy nosia skauti šatku na krku všade, kam idú, ak je to vhodné. Napríklad doma, pri cestovaní, v škole alebo na skautských schôdkach. Podľa uváženia si ju tiež berú na bohoslužby a oficiálne udalosti. Samozrejme, výnimkou sú aktivity, pri ktorých by nosenie šatky mohlo byť nebezpečné, napríklad lezenie v horách či plávanie.

Skautské výzvy sú súčasťou programovej

ponuky Slovenského skautingu. Majú jasné pravidlá a rozvíjajú skautky a skautov v rôznych oblastiach. Verejnosť pozná napríklad výzvu s názvom Tri orlie perá - 24 hodín mlčania, 24 hodín hladu a 24 hodín prežitých osamote. V programovej ponuke však neustále pribúdajú novinky ako Modrý život, Vlčí dych a gazelle nohy, Výsadok a aj Uzol dobrého skutku, ktorý chcú získať prievidzské skautky.

Ako skautského vodcu ma milo prekvapilo a potešilo, že skautky začali výzvu plniť z vlastnej iniciatívy. Potvrdilo sa mi, že má zmysel dávať mladým ľuďom príležitosť stretávať sa v skautskom kolektíve a ponúkať im ideály založené na univerzálnych ideáloch skautského hnutia.

Alojz Vlčko

Musel sa znova narodiť

Rozhovor Nikodéma s Ježišom v Jánovom evanjeliu o novom narodení sa z vody a z Ducha poznáme. Vysvetľuje, že človek sa musí akoby druhýkrát narodiť. Duchovne. Pre Božie kráľovstvo. Ježiš hovorí Nikodémovi, že „ak sa niekto nenarodí zhora, nemôže uzrieť Božie kráľovstvo“. Konkrétny, a v istom zmysle aj veľmi dramatický spôsob onoho druhého narodenia sa pre Božie kráľovstvo, zažil aj Robo Lazar (46).

▪ **Robo, tvoj príbeh nájdania viery a vnútorného hlbokého premenenia života je naozaj nevšedný. Skús nám ho priblížiť.**

Za socializmu som mal detstvo asi ako každé iné dieťa. Rodičia sa snažili dať nám všetko, čo bolo možné deťom dať. Boli zlatí, starali sa o nás. Dali ma aj pokrstiť, ale k viere nás doma neviedli. Mama dodržiavala niektoré kresťanské tradície (napr. na Vianoce, na Veľký piatok), ale nikdy nám to nevysvetlila konkrétnejšie, čo vlastne znamenajú. Od určitého veku som veril v Boha, ale nebola to živá viera, skôr len taký obchod, že som sa modlil, keď som niečo potreboval, hlavne keď som mal veľa „prúserov“.

▪ **Chceš nám opísať akých „prúserov“?** Začalo sa to v asi v 17-tich rokoch. Prvé diskotéky, kde sa pridružil alkohol, potom dievčatá, bitky. Všetko ako naplnenie túžby po sebaopotvrdení, posilnení ega. Neskôr sa pridali aj drogy („Chúd'a mama, keď to bude čítať!“ poznámka Roba). Tento životný štýl zo mňa „urobil“ pyšného egoistu, ktorý bol hrdý na svoje zlé meno. Hoci ma to potom neskôr mrzelo, moje zlé meno ma už všade predchádzalo.

▪ **Ako dlho trval tvoj životný štýl založený na budovaní zlého mena?**

Žil som týmto spôsobom viac ako 20 rokov. No hoci som bol taký, aké boli moje skutky, napriek tomu som veril, že Boh existu-

je. Keď som vyrobil nejaký veľký problém, začal som sa modliť a vždy ma z toho Pán nejako „vysekal“, i keď následky svojich činov som musel niesť (polícia, súd, vyšetrovacia, atď.).

▪ **Ako si sa vedel modliť? Kto ťa to naučil?** Išlo to samé. Vlastnými slovami. Myslím si, že je to dar od Boha. Nikdy som sa nemodlil nejaké oficiálne naučené modlitby. K modlitbe Otče náš a Zdravas Mária som sa dostal až cez veriacich priateľov. Poznal som tie modlitby z počutia, ale nikdy som k nim neinklinoval.

▪ **To je krásny paradox vzhľadom na to, že dnes nosíš ruženec na krku. Ako došlo k tejto zmene?**

Pán mi poslal do života kamaráta Vlada, kuchára z charity v Prievidzi. Aj keď som ešte stále žil zlým štýlom života, vnútorne som sa už pred spaním modlil a aj ráno som sa vlastnými slovami poďakoval za deň. Tiež občas potajomky som sa modlil na ulici pri prechádzke so psom alebo doma, keď som bol sám. Ale nikomu som o tom nehovoril. Hanbil som sa. A teraz sa hanbím, že som sa vtedy hanbil. ☺ Modlitba je začiatkom každej veľkej zmeny.

▪ **Znie to takmer idylicky, ale stále tu boli tvoje problémy v partii s alkoholom a drogami.**

Nebolo to často, ale bolo. V tom čase som však už videl Vladov príklad, s ktorým som videl zaujímavé rozhovory o zmysle živo-

ta, o Bohu. Cez neho mi Boh ukázal, ako človek môže prežívať vieru a žiť s Bohom. Môj názor na Cirkev a vieru bol taký ako názor väčšiny - nepotrebujem ani kňazov, ani kostoly, vystačím si sám. Hoci som veril v Boha, toto som nepotreboval.

▪ **Ako si sa teda dostal do kostola, ktorý si nepotreboval?**

Moja prvá svätá omša v dospelosti bola s dcérou mojej bývalej priateľky, s kamarátom Vladom a jeho rodinou. Bianka (dcéra priateľky) chodila na náboženstvo, ale nemala s kým ísť do kostola, tak som išiel ja. Bianka bola natešená, ale keď sme vyšli z kostola, Vlado sa ma opýtal na moje pocity zo svätej omše. Žiaľ, neboli dobré, resp. boli zvláštne. Napriek tomu som tam chodil s Biankou pravidelne na detské sväté omše, lebo potrebovala pečianky od kňaza na 1. sv. prijímanie.

▪ **Dávalo ti to niečo?**

Zo začiatku nie. Ale neskôr áno. Začal som sa tešiť na tie omše. Menili ma. Vnímam som to ako zmysluplný a radostný čas. Paradoxne Bianka napokon na 1. sv. prijímanie nešla, ale ja som pokračoval v návštevách kostola. Postupom času som sa vďaka Božej milosti, ktorá prichádzala cez sv. omše a modlitby, začal zbavovať svojich nerestí - alkoholu a drog. Boh posilňoval moju vôľu odolať ponukám zo strany kamarátov.

▪ **Dá sa vymaniť spod vplyvu silnej party, spod vplyvu nie najlepších kamarátov? Ako?**

Dá. S Božou pomocou. Keď raz postavíš Boha na 1. miesto, zistíš, že nepotrebuješ nič. Máš iný zmysel života.

▪ **Ako si dokázal chodiť pravidelne v nedeľu do kostola, keď si neprijímal sviatosti?**

Ťahalo ma to. V prvom rade ma zaujalo čítanie Božieho slova a kázeň. Vždy mi to niečo dalo. Malo to hlavu aj päť. Cítil som tam lásku. Odišiel som vždy naplnený.

▪ **Ako si sa dostal napokon aj ku sviatostiam, k plnému rozvinutiu života v Božej milosti?**

Kamarát Vlado mi dal jednoduchú otázku: „Nerozmýšľal si nad tým, že prijmeš sviatosti?“ Moja prvá odpoveď bola: „Ani nie!“ V istom okamihu som však vnímal silné vnuknutie prijať sviatosti. Tak som sa bol informovať u kňaza. Zapísal ma a pripravoval som sa na ne trištvrte roka. V deň 1. sv. prijímania som cítil, že svätá omša zmenila svoj rozmer, bolo to také plnšie. Po birmovke, vo chvíli birmovania som necítil nič, ale potom v modlitbe vlastnými slovami som v istej chvíli mal zvláštny pocit - naplnil ma pokoj, láska, niečo veľmi príjemné a nové.

▪ **Dostal si so sviatost'ou birmovania aj odvahu svedčiť o Bohu?**

Nie hneď. Ale po istom čase od tejto udalosti ma oslovil kňaz (páter Marek), ktorý ma poprosil počas svätého prijímania, aby som za ním prišiel do sakristie. Chcel počuť môj príbeh. Časom mi navrhol, či by som nechcel svedčiť mladým ľuďom na duchovnej obnove o mojom obrátení. Začal som nad tým rozmýšľať. A napokon ma „nalanáril“.

▪ **Vieš opísať svoje prvé svedectvo a pocity z neho?**

Mal som strašnú trému. Nikdy pred svojím obrátením som nezniesol, keď na mňa niekto „čumel“ a „zíval“, tak som mu vtedy „dal nakladačku“. Preto bolo pre mňa neobvyklé, že decká pozerajú na mňa, ale Pán mi pomáhal cez pátra Mareka. Najzvláštnšie bolo odpovedať mladým na otázky, ktoré boli veľmi osobné. No napokon mi môj synovec aj p. Marek dal spätnú väzbu, že moje svedectvo mnohým mladým pomohlo. Vtedy som pocítil veľkú radosť, pokornú radosť a vďačnosť, že ma Pán „použil“ na takú vec.

▪ **Robo, na záver otázka vzhľadom na tvoje plány v budúcnosti. Plánuješ niečo? Neplánujem nič, ale mám túžbu pomáhať ľuďom. Akokoľvek, komukoľvek, tam kam ma Pán pošle.**

Ďakujem za rozhovor! Elena Blašková
Foto: archív Roba Lazora

Nový človek

Život je vždy dar. Prichádza zdanlivo odnikiaľ. Len v nemom úžase hľadáme na toho, ktorý ešte prednedávnom nebol. Nový človek.

Život je vždy dar

Je zvláštne, že aj keď ľudstvu patrí všetko na Zemi, život človeka nepatrí nikomu. Nikomu okrem Boha. Človek je jediná bytosť vo vesmíre, ktorá nebola stvorená pre tento svet. My jediná putujeme kamsi ďalej, k zdroju, z ktorého sme vyšli a pre ktorý sme sa narodili.

Keby som bol posledným človekom na svete, všetko na Zemi by bolo prirodzene moje - všetko, len nie môj vlastný život. Sme Boží. On rozhodol, že sme, a on rozhodne, kedy sa k nemu máme vrátiť. Nie len že by sme nemali skracovať ľudský život, my na to ani nemáme žiadne právo.

Nedotknuteľná dôstojnosť

Ľudská bytosť má tú najvyššiu dôstojnosť zo všetkého stvoreného. A keď sa Ježiš stal človekom, táto dôstojnosť bola ešte neuveriteľne vyzdvihnutá a zušľachtená. Máme tak vysokú dôstojnosť a Boh nás tak nekonečne miluje, že k životu akékoľvek človeka, nech je to aj nepriateľ a vrah, musíme vzhliadať s úctou.

Pápež František navyše nedávno upravil vysvetlenie trestu smrti, ktoré teraz hovorí, že v dnešnom svete už neexistuje prípad, ktorý by kvôli bezpečiu spoločnosti vyžadoval potrestanie vinníka smrťou, čo by znamenalo zbaviť ho možnosti vykúpiť sa. Dôstojnosť človeka sa nestráca ani spáchaním vážnych zločinov. Je to naozaj niekedy až prekvapujúce a nie každý sa s tým hneď dokáže zmieriť, ako veľmi Boh chráni človeka. Ako keď v Knihe Genezis označil bratovražedného Kaina, aby sa mu za jeho zločin nikto nepomstil.

Odsudzovanie je v nás, ale je to trpký koreň Zlého, ktorý nepatrí k ľudskosti. Nemýľme si ho s túžbou po spravodlivosti, ktorá je, naopak, hlboko ľudská.

Odtrhnutý kvet

Pri prechádzke jarňou lúkou často podľahneme pokušeniu natrhať si pestrú kyticu kvetov a ozdobiť si ňou svoj domov. Ak to nie sú zákonom chránené rastliny, nie je na tom nič zlé, ale musíme sa vyrovnáť s neúprosným osudom, že kytica nám, žiaľ, veľmi skoro odumrie. Kvet, ktorý sa mal čoskoro premeniť na plod plný semienok a dať svetu nový život, svoj prirodzený cieľ nedovŕši.

Bohužiaľ, toto pretrhnutie života kvôli pôžitku sa nedeje len s kvetmi, ale aj s nami, ľuďmi. Vo víre morálneho chaosu si každý chce aspoň užiť, a tak na lúke kvetov plnej ponúk všetkých možných pôžitkov si každý chce uchmatnúť čo najväčšiu kyticu slasť. A z lúky života sa bezcitne trhajú malé nevinné plody, ktoré nikdy nedostanú šancu priniesť tomuto svetu svoj originálny kúsok dobra a lásky.

Podľa predlohy

Kráčať po zemeguli, chvíľu si odžiť to svoje a nakoniec vo svete zanechať stopu v podobe dvakrát jeden meter širokého mramorového obdĺžnika, to ani zďaleka nie je ten nádherný zmysluplný život, pre ktorý sme boli stvorení. Žiť pre to, aby sme prežili a trochu si užili, to je hlboko pod našu dôstojnosť. Sme predsa naprogramovaní podľa istej predlohy a tou je samotný Boh. Máme jeho obraz a podobu.

Všetci sme vymodelovaní tak, že keď nás Stvoriteľ vytváral, inšpiroval sa samotným Ježišom. „On je prvorodený zo všetkého stvorenia.“ (Kol 1,15) To Jeho obraz v sebe nosí každý z nás. Sme stvorení podľa predlohy Ježiša Krista. Prežiť život a neradiť sa pri tom láskou je ako pomaličky sa zbavovať vlastného života. Žiť bez Boha - lásky možno znamená

vykonať duchovnú interrupciu na sebe samom. Naplno žijeme iba natoľko, na koľko nasledujeme Boha v sebe. A ako je Ježiš poslaný Otcom, tak sme my poslaní Synom.

Nový človek

Krstom a životom v Duchu sa tiež stávame novým človekom. Znova sa narodiť „z vody a z Ducha“ (Jn 3,5) musí každý kresťan. Keď v nás pôsobí Duch, je to takmer nebadateľné. Aj keď žijeme nadprirodzený, Boží život, alebo aspoň pár okamihov v Duchu Svätom, aj tak sotva cítime jeho vedenie. Akoby duchovná dimenzia, ktorú žijeme, keď sme v Bohu, bola našimi zmyslami takmer nevnímateľná.

A predsa sa to deje a my niekedy len užasnuto pozorujeme ovocie, ktoré cez nás Ježiš priniesol svetu. To je ten druhý život. Nadprirodzený život. Neviditeľný život. Život Božieho Ducha v nás, bez ktorého nie sme úplní. Bez ktorého to nikdy nebude skutočný život. A ktorého keď odháňame, konáme prerušenie vlastného tehotenstva s Bohom, ktorý v nás chce prebývať podobne ako v Panne Márii. To je to duchovné tehotenstvo, ktorého je schopný každý z nás. Počať Boha vo svojom srdci a radostne očakávať jeho príchod cez nás, aj keď sa pôrodným bolestiam nevyhneme. To je náš život.

Juraj Kiss, diakon

Hľadanie zaslúbenej zeme

Fara Prievdzha - mesto požíva na deťský letný tábor

• 95€

• 14.-20. 7. 2019

• Liptovská Štiavnica
(okres RK)

Čo Vás čaká?

zábava

nové kamarátstva

pátranie

prekvapenia

• Viac info: farapd.tabor@gmail.com

• prihlášku odovzdajte do 9.6. 2019 spolu so zálohou
50€ do sakristie kostola

Tešíme sa na Vás :)

Tento projekt bol podporený z dotácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR „Programy pre mládež 2014 – 2020“, ktorú administruje IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA,
VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V Kostole Najsvätejšej Trojice v Prievidzi udelil 26. mája 2019 generálny vikár Banskobystrickej diecézy Mons. Branislav Koppal sviatosť birmovania 68 birmovancom z farnosti Prievidza-mesto a z farnosti Prievidza-Zapotôčky.

Čo vám rozveseľuje život?

Skôr narodení:

- **Jana:** „Intenzívny život s Bohom, môj priateľ Ježiš, dobrý život s Bohom.“
- **Mariana:** „Keď vidím okolo seba dobro, to je pre mňa zdroj radosti a sily.“
- **Milka:** „Radostný človek, dobrý vtip, smiešny film, deti v škole.“
- **Helena:** „Keď slúžim druhým a konám dobro.“
- **Irča:** „Keď sa za mňa niekto modlí, tiež naši dvaja psi cítia, keď mi je zle, prídu za mnou, robia mi neskutočnú radosť.“
- **Katka:** „Piesne k Panny Márii, keď pomáhám druhým ľuďom a starkej, ktorá je mi príkladom, aj keď je na vozíku, pomáhám jej so všetkým. Tiež naša spoločná modlitba.“
- **Starká Irena:** „Rozveseľuje mi život a dodáva mi nádej dp. Vladimír Slovák pri jeho Večerách, keď rozpráva o Pánu Bohu to, čo som ani všetko nevedela. Ďakujem.“
- **Eva:** „Aj tá najmenšia maličkosť, úprimná, pochádzajúca zo srdca, mi robí radosť na veľa hodín.“
- **Jarmila:** „Je to Ježiš v danom človeku, zdroj tichej radosti, že som ešte potrebná.“
- **Alena:** „Stretnutie s človekom, to je môj svetlý bod dňa.“
- **Ela:** „Keď môžem spraviť niečo dobré pre ľudí, keď sa druhí smejú so mnou na vtipnej veci.“
- **Anička:** „Deti, manžel, Eucharistia.“
- **Vilma:** „Vnúčatá, deti, ich láska a vdáčnosť Bohu i mne, mame.“
- **Marta:** „Keď sme všetci v rodine zdraví.“
- **Dáša:** „Príroda.“

Žiaci

- **Vikinka:** „Keď nemáme žiadne domáce úlohy, keď sú prázdniny a keď sa udobrim s kamarátkou a máme sa všetci radi.“
- **Timea:** „Keď vykukne slniečko a mám jednotky.“
- **Samko:** „Rozveselí ma všetko, čo dostanem, a prázdniny.“
- **Nelka:** „Keď ideme s rodinou na výlety, keď nám pani učiteľka nedá domáce úlohy a som rada, keď zazvoní na prestávku.“
- **Simonka:** „Rozveselí ma pekný psík, kreslenie, príroda.“
- **Daniel:** „Keď je moja rodina zdravá, pribudne mi do zbierky motýľ, keď môžem ísť do kostola. Keď mám kamarátov, keď dostanem malé mačiatko.“
- **Marek:** „Keď ideme na Vianoce do kostola.“
- **Zuzka:** „Keď ma pani učiteľka pochváli, som šťastná, že som obklopená láskou aj doma.“
- **Katka:** „Rozveseľuje ma telesná, keď dostanem pochvalu, keď sa hráme s kamoškami a smežeme sa.“
- **Martin:** „Keď idem domov po škole na obed, dobré známky s hviezdičkou z prírodovedy, keď hrám s bratmi basketbal.“
- **Lili:** „Kniha a keď dostanem domáce zvieratko.“
- **Radko:** „Pochvala od pani učiteľky a jednotky.“
- **Tomáš:** „Pes Jimmy, pekný deň, banícke trhy, dobré raňajky, spln mesiaca, kino, zvonenie.“
- **Nina:** „Vtipné príbehy, pekný život, hračky, dobrá pani učiteľka a najlepší rodičia.“
- **Jakubko:** „Oslava, keď sa všetci stretneme.“
- **Stanko:** „Teším sa, že vyrastiem, keď mám hotové úlohy, keď sa môžem hrať so sestrou, lebo už u nás nebyva a keď idem spať.“

Za odpovede ďakuje Anna Gálová.

... s odchádzajúcim diakonom Jurajom Kissom

Juraj Kiss prišiel do našej farnosti začiatkom júla 2018. Ľuďi si hneď získal svojím prístupom, kázňami i osobným záujmom o nich samých. Spolu s pánom kaplánom Dominikom Kučerom dobre rozbehol nedeľné detské sväté omše, spoluprácu s mladými vo farnosti a ochotne tvoril i texty pre náš časopis Bartolomej. V júni bude vysvätený za kňaza a pridelený do inej farnosti. Pred odchodom sme mu položili pár otázok.

1

S akými očakávaniami si takmer pred rokom prichádzal do Prievidze?

Musím sa priznať, že o Prievidzi som nevedel vôbec nič. Dokonca aj pána dekanu som poznal iba z videnia. A v pastoračii som prvý rok, nikdy som nezažil, aké to je nebyť „len“ obyčajným študentom. Moje očakávanie bolo asi iba jedno - že všetko bude pre mňa absolútne dokonale nové. A to sa veru naplnilo ☺.

2

Čím ťa Prievidza prekvapila, čo si od nej „nečakaľ“?

Nuž, logika mi vraví, že keď som neočakával skoro nič, tak ma prekvapilo skoro všetko. Ale ak si logiku odmyslím, odpoveď je pestrejšia: Prievidza má omnoho väčší potenciál, než som si vedel predstaviť. Je v nej množstvo hlbokých, duchovných a schopných ľudí, ktorí ju dokážu vnútorne premeniť a urobiť v nej veľké Božie dielo - a to nie len v kostole, ale aj vo všetkých oblastiach spoločnosti.

3

Ktorá príhoda z našej farnosti v tebe teraz, v čase odchodu, rezonuje najviac?

Priznám sa, že ja veľmi nie som zážitkový človek. Pamätám si skôr abstraktné ako konkrétne veci. Najvzácnejšie sú pre mňa chvíle strávené s hlbokými ľuďmi v hlbokých a úprimných rozhovoroch. To sú okamihy, keď sa dá vidieť krásu srdca - a to je pre mňa pravé umenie, kedy žasnem. Ale zarezonovalo vo mne veľmi aj to, keď mladí z farnosti prišli kvôli mojim narodeninám na ples, kde mi urobili veľké prekvapenie. To sa mi v živote nestalo a zapamätám si to asi už navždy.

Za odpovede ďakuje Petra Humajová.

Foto: Mária Melicherčíková

Kňazská vysviacka Juraja Kissa sa bude konať v sobotu 22. júna 2019 o 10:00 hod. v Katedrále sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici. V prípade záujmu o účasť na tejto udalosti sa môžete prihlásiť v sakristii farského kostola a vybrať sa na ňu spolu s ostatnými farníkmi. Poplatok za dopravu je 7 €. Autobus bude odchádzať o 7:00 hod. zo zastávky pred farským kostolom. Predpokladaný návrat je o 15:00 hod.

Všedné, ale predsa nepoznané

V tejto časti si preberieme modlitbu Pána a lámanie chleba. Niečo, čo každý z nás pozná. Veď modlitbu Otčenáš sa modliame od nepamäti, učia sa ju deti na prvom svätom prijímaní, a v rodinách, kde sa modlia rodičia s deťmi, ju vedia ešte oveľa skôr. No aký je význam Otčenáša a lámania chleba?

Paternoster - Otčenáš

Keď sa modlíme „Otče náš“, modlíme sa tak, ako to robil Ježiš. Pretože je to modlitba, ktorú vytvoril Ježiš a naučil nás ju, keď ho učeníci požiadali: „Pane, nauč nás modliť sa.“ (Lk 11,1) A Ježiš ich to naučil.

Je veľmi pekné modliť sa tak ako Ježiš. Nuž, koľkokrát ľudia povedia „Otče náš“, no pritom nevedia, čo hovoria, neuvedomujú si slová a samotný význam slov. Veď áno, je to Otec; no cítiš, keď hovoríš „Otče“, že on je Otcom, твоjim Otcom, Otcom ľudstva, Otcom Ježiša Krista?

Keď sa modlíme „Otče náš“, spájame sa s Otcom, ktorý nás miluje. Ktorá modlitba nás môže lepšie pripraviť na sviatostné spojenie s Ježišom než tá, ktorú nás naučil On sám? Žiadna iná. „Otče náš“ otvára srdce pre Boha, otvára nás aj pre bratskú lásku. Táto modlitba nám ukazuje, že sme synmi a dcérami nebeského Otca. Nie som jedináčik, mám bratov a sestry, ktorých mám milovať. Ak nemilujem skutočne ich, nemilujem ani svojho Otca.

Po tejto modlitbe sa znova modlí kňaz a v mene všetkých prosí: „*Prosíme Ťa, Otče, zbav nás všetkého zla, udeľ svoj pokoj našim dňom.*“ A potom sa to istým spôsobom spečatí v obrade pokoja: ako prvý si od Krista vyprosujeme dar pokoja (porov. Jn 14, 27) - odlišný od toho pokoja, ktorý dáva svet, je to niečo úplne iné: aby Kristus dal rásť Cirkvi v jednote a v pokoji podľa jeho vôle - a potom si v konkrétnom geste vzájomne vyjadríme vzájomnú lásku prv, ako prijmeme sviatosť (VSRM, 82).

V rímskom obrade je vzájomný **znak pokoja** od starobyklých čias zaradený pred

prijímanie. Podľa napomenutia svätého Pavla nie je možné mať účasť na prijímaní jedného Chleba, ktorý nás robí v Kristovi jedným Telom bez toho, aby sme sa uznali za zmierených bratskou láskou (porov. 1 Kor 10, 16 - 17; 11 - 29). Kristov pokoj nemôže byť zakorenený v srdci, ktoré je neschopné žiť bratstvo a obnoviť ho po tom, ako bolo ranené. Pokoj nám dáva Pán. A Pán nám dáva aj milosť odpustiť tým, ktorí nás urazili.

Najprv sa o pokoj modlíme a následne to vyjadríme aj gestom ruky. Číže z úst to prechádza do srdca a následne do skutkov.

Lámanie chleba

„*Telo a krv nášho Pána Ježiša Krista, spojené v tomto kalichu, nech nám prijímajúcim osožia pre život večný.*“ Počas celej sv. omše máme množstvo malých modlitieb a často sa ich modlia kňazi potichu. Je to kvôli veľkej úcte, pretože myslí nám často ujde a modlitby nám majú vrátiť sústredenosť na daný okamih. Kňaz je tiež zástupca celého spoločenstva, preto prednáša veľa modlitieb za všetkých ľudí, ktorí prežívajú sv. omšu. Niekedy slová modlitieb netreba ani vysvetľovať, stačí sa nad nimi zamyslieť, slová modlitby hovoria samé za seba.

Počas tejto modlitby sa láme hostia. Kristus sa necháva pri každej sv. omši „roztrhať“ pre nás, z lásky k nám. Pri každej sv. omši nám ukazuje, čo je to láska a akú lásku máme mať. Lásku, ktorá sa rozdáva, ktorá sa obetuje, roztrhá, nemyslí na seba...

Lámanie eucharistického chleba je spre-vádzané vyzývaním „Božieho Baránka“, tým menom, ktorým Ján Krstiteľ označil Ježiša za „toho, ktorý sníma hriech

sveta“ (Jn 1,29). Biblický obraz baránka hovorí o vykúpení. V eucharistickom chlebe rozlámanom za život sveta modliace sa spoločenstvo rozpoznáva skutočného Božieho Baránka, čiže Krista Vykupiteľa, a prosí ho: „Zmiluj sa nad nami..., daruj nám pokoj“. Túžime po pokoji, a preto sa zaň modlíme. Pokoj, ktorý nám dáva Kristus, nenájdeme nikde inde, len v ňom.

Pred každým sv. prijímaním sa každý z nás modlí modlitbu. Páčia sa mi modlitby kňaza, ktorý ma na výber dve modlitby:

- „Pane Ježišu Kriste, Syna Boha živého, ty si z vôle Otca a za spoluúčinkovania Ducha Svätého svojou smrťou oživil svet. Týmto svojím presväťým telom a krvou zbav ma všetkých mojich hriechov a každého zla. Daj, aby som sa vždy pridržiaval tvojich prikázaní, a nikdy nedopust', aby som sa odlúčil od teba.“ RM (pochádza z 9. stor.)
- „Pane Ježišu Kriste, nech mi prijatie tvojho tela a krvi neslúži na odsúde-

nie a zatratenie, ale pre tvoju dobrotu nech mi ochraňuje a uzdravuje dušu i telo.“ RM (pochádza z 12. stor.)

V Písme sa píše: „*Kto by teda jedol chlieb alebo pil Pánov kalich nehodne, previní sa proti Pánovmu telu a krvi. Nech teda človek skúma sám seba, a tak je z toho chleba a pije z kalicha. Lebo kto je a pije, a nerozoznáva telo, ten si je a pije odsúdenie.*“ (1 Kor 11, 27 - 29) Preto sa pred sv. prijímaním máme stíšiť, ľutovať svoje previnenia a túžiť po zmene. Túžiť po tom, aby sme sa zjednotili s Kristom a pracovali na svojej svätosti.

Dominik Kučera, kaplán

(Použitá literatúra: Štrbák, M.: Liturgia Eucharistie; Pápež František a Pozza, M.: Otče náš; Rímsky misál (RM); Katechézy pápeža Františka.)

Blažoželania

Dňa 27. júna 2019 si 10. výročie svojej kňazskej vysviacky pripomenú naši rodáci **Marcel Puvák**, ktorý bol za kňaza vysvätený v Ostrave, a **Bohumil Svítok**, ktorý bol za kňaza vysvätený v Olomouci.

Dňa 17. júna si 35. výročie kňazskej vysviacky pripomenie taktiež náš rodák, emeritný trnavský arcibiskup **Mons. Róbert Bezák C.Ss.R.** 6. júna uplynulo 10 rokov od jeho biskupskej vysviacky.

Veľa Božích milostí a síl na ich životnej ceste im vyprosujú veriaci z Prievidze.

Spomienka

„Osud ti nedoprial dlhšie s nami byť, ale v našich srdciach budeš navždy žiť.“

Dňa 29. mája sme si pripomenuli prvé výročie od chvíle, čo si náš Pán povolal k sebe nášho drahého manžela, otca a starého otca, pána **Dušana Krakovika**. S láskou naňho každý deň v modlitbách spomína manželka a synovia s rodinami.

Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

MPČL

6. mája 2019

Na akej ulici bývate? Na rozdiel od Ameriky, kde sú ulice pomenované z hľadiska svetových strán a poradia, u nás máme ulice rôznych mien.

Najneutrálnejšie a najtrvácnejšie sú po susedných mestách a potom po kvetinkách či stromoch. Teda Zvolenská v Banskej Bystrici či Bystrický rad vo Zvolene. Tiež Ružová, Konvalinková či Jedľová a Smreková v Prievidzi.

Problematickejšie sú ulice nesúce mená osobností. V sedemdesiatych rokoch minulého storočia sme stavali nový dom vo Zvolene na Ulici Jozefa Čigera Hronského, autora Smelého zajka. Keďže emigroval v rámci slovenskej inteligencie prvého Slovenského štátu, v dobe normalizácie komunistické vedenie Československej republiky i mesta Zvolen zistilo, že bol proti bolševickému režimu a našu ulicu premenovali na Strakonickú cestu.

Najproblematickejšie sú však pomenovania podľa historických udalostí. Jednu z nich sme si, teda dnes asi už len niektorí bratia Česi, pripomenuli včera. Májové povstanie Českého ľudu. Pôvodne to bolo Pražské povstanie. Dodnes si však pamätám Ulicu MPČL v Banskej Bystrici - Sásovej. Dnes je to Tatranská. Žeby tí Česi povstali v Tatrách?

Nie je ľahké zapísať sa do histórie. Ale ešte ťažšie je zodpovedne a pravdivo dejiny hodnotiť.

Vladimír Slovák **rtv:** Rádio Slovensko **rtv:** slovensko.rtv.sk

Matka

13. mája 2019

Niektorí sme včera len spomínali. Naše mamy už nie sú medzi nami. Spomienky sú však stále živé. Tento rok som už niekoľko týždňov pred Dňom matiek vďaka nášmu farskému časopisu uvažoval o tom, ako sa menil môj pohľad na maminku.

Aj keď najsilnejší a najschopnejší (ako u väčšiny detí) bol môj otec, aj mamu som v detstve vnímal ako veľmi silnú. Ako som rástol, pomaly som ju v telesnej sile dobiehal. Keď ma ako dospievajúceho oslovila, aby som niečo odniesol, lebo som silnejší, bola to pre mňa veľká pocta. V určitom slova zmysle som sa stal mužom. Morálne, silou svojej autority, bola však stále vpredu, nado mnou - aj keď v puberte som to neniesol ľahko.

V dospelosti sme sa postupne vyrovnali a vzájomne dopĺňali. Na niečo som sa pýtal ja jej, na niečo ona mňa. Až prišiel čas staroby, keď som za ňu musel prebrať zodpovednosť a neraz jej rozkazať. Byť silnejší. A ona sa svojím myslením i správaním vrátila do detských čias. Až vtedy mi v plnej miere došlo, že nie je zodpovednosť a rozkazovať je omnoho ťažšie ako poslúchať. A tak i strata jej sily mi pomohla rásť, ľudsky dozrievať. Moja vďaka dnes teda patrí silnej i krehkej žene, ktorá bola mojou mamou.

Dáždnik

20. mája 2019

Aj keď „parazól“, teda slnečník, tu existuje už viac než tritisíc rokov, a aj keď sa od dávna používa i ako ochrana pred dažďom, všeobecné rozšírenie tejto úžasnej pomôcky je tu zhruba sto rokov. Tohtoročný máj opäť ukázal, aký je výborný a potrebný. A tiež to, aký som ja roztržitý a zabudlivý. Ved' to poznáte. Idete na návštevu (či niečo vybrať, prípadne nakúpiť) a vonku prší. Tak si zoberiete dáždnik. Keď sa však vraciate, už neprší a váš dáždnik ostane kdesi v kúte. Teda možno váš nie, ale môj minulý týždeň aj dvakrát. Spomenul som si naň, až keď som ho znova potreboval. Ešte že ich mám viac. Len či to tak niekedy nie je aj s najdokonalejším tvorom na zemi, s človekom? Potrebujete pomoc alebo službu, tak ho vyhľadáte, zavoláte, napíšete, navštívite, jedno-ducho oslovíte. A keď ho nepotrebujete, tak naňho zabudnete. Niekedy aj skôr, ako pod'akujete. Teda možno vy nie, ale mne sa to už stalo. A nie raz.

Keď som v utorok po piatich dňoch opäť prišiel na návštevu, hovorí mi domáca pani: „Nie je toto váš dáždnik?“ Bol. Tak som si ho zobral domov. V sobotu som bol na inej návšteve, kde sme si prezerali staré fotky. Pri jednej som si uvedomil - a nie je toto aj môj kamarát? A ja som naňho zabudol, pričom mu mám byť za čo vďačný. Dúfam, že tento týždeň, keď ho plánujem navštíviť, si tiež niečo odnesiem domov. Odpustenie a prehlbenie vzťahu.

Zamyslenie na dnešný deň **rtv:** vysiela každý pondelok 5:10 hod.

Ako z vody

27. mája 2019

„Tá tráva rastie ako z vody,“ poznamenal sused, pristaviac sa pri mne, keď som kosil. „Nielen tráva,“ odpovedal som. „Aj stromy vďaka májovým dažďom krásne zbujneli. A tiež ich plody. Čerešne rastú navidomoči. Každý deň sú väčšie, aj keď zatiaľ zelené.“ Naozaj to rastie z vody? Nie je to skôr otázka živín, ktoré rastliny čerpajú z pôdy? Samotnú vodu predsa nemôžu premeniť na stavebné látky svojho tela a svojich plodov. Ale väčšina tých látok sa nabaľuje na vodu, ktorá má neodmysliteľný a veľký podiel vo všetkých živých organizmoch. Od najmenšej rastliny až po človeka. Bez nej by tie živiny neprišli tam, kde majú.

Je to ako s Božím Duchom, ktorého príchod oslávime o dva týždne. Už včera sme však v kostoloch počúvali, ako ho Ježiš slúbil pri Poslednej večeri: „Tešiteľ, Duch Svätý, ktorého Otec pošle v mojom mene, naučí vás všetko a pripomenie vám všetko, čo som vám povedal.“ Náuka, o ktorej sme uverili, že je najlepším návodom, ako žiť, pochádza od Ježiša. Ale bez Ducha Svätého by v nás nerástla. Nevedeli by sme jej ani porozumieť, ani ju správne uviesť do života.

Tohtoročná aprílová túžba a modlitby za dažď sa v máji naplnili úžasným rastom vegetácie. Kiežby sme niečo podobné prežili v nasledujúcich týždňoch aj v duchovnom živote.

Život nie je súkromný majetok

„Ľudia spochybnilí ľudskú podstatu niektorých bytostí zakaždým, keď hľadali argumenty, ktorými by zdôvodnili vykorisťovanie alebo vyhubenie svojich blížnych (otrokov, etnických skupín, embryí, nenarodených detí a pod., doplnila MS).“ (Michel Schooyans: *Bioetika a populácia - Rozhodnutie pre život*. Vydavateľstvo SERAFÍN, Bratislava 1997, s. 12.)

Skúmanie javov, ktoré vedú k predčasnému ukončeniu života - ako umelé prerušenie tehotenstva, eutanázia, asistovaná samovražda, samovražda, vražda - ukazuje, že tieto javy majú svoj základ v kultúre skupín. Ľudia ich síce zvyknú ospravedlňovať ťažkou ekonomickou situáciou, zlým zaobchádzaním zo strany druhých a podobne, faktom je však to, že ich výskyt empiricky (podľa údajov) nesúvisí s reálnou situáciou v spoločnosti alebo skupine, ale skôr s tým, ako danú situáciu ľudia v skupine interpretujú a nakoľko považujú ukončenie života (svojho či niekoho iného) za prijateľné riešenie takto vnímanej situácie. Ich skutočné vysvetlenie preto treba hľadať v myslení ľudí v daných skupinách v konkrétnom historickom období.

Napríklad vnímanie samovraždy, ktorá sa tradične chápala ako veľký morálny prehrešok proti Bohu i ľuďom, sa začalo v moderných spoločnostiach najskôr zosvetšťovať ako zločin proti spoločnosti a morálny prehrešok proti sebe samému. Radikálny liberálny individualizmus však posunul jej chápanie do ďalšej roviny. Človek je podľa neho bytostne vlastníkom seba samého a môže svoj život ukončiť, kedy sa mu zachce. Vina a nemravnosť sa zmenila na psychickú drámu a osobnú tragédiu, nad právom ľubovoľne zaobchádzať so svojím životom podľa neho nestojí žiadny vyšší princíp (náboženský, spoločenský alebo biologický). (Por. G. Lipovetsky: *Soumrak povinnosti. Bezbolestná etika nových demokratických časů*. Prostor, Praha 1999, s. 99-100.) Ako kresťania vieme, že postoj (láska, úcta a pod.) k sebe samému úzko súvisí s postojom k druhým osobám. Tieto sú spoločenským jadrom dôstojnosti seba a druhých.

Na základoch liberálneho individualizmu stojí tzv. kultúra smrti, ako ju opísal sv. Ján Pavol II. v encyklike *Evangelium vitae*. V plnej miere sa prejavuje v argumente aktivistov proti legálnemu obmedzovaniu interrupcií „Moje telo, moje rozhodnutie“, ktorý popiera očividné pravdy. 1. Žena rozhoduje o svojom tele do chvíle počatia - potom už rozhoduje aj o tele iného (plod nie je jej prechodne vzniknutý telesný orgán). 2. Život každého z nás (aj napriek určitým ublíženiam) prebieha v kontexte zložitých vzťahov, ktoré podporujú život, zdravie a ich rozvoj. Je prinajmenšom nesuslušné ich vo svojom rozhodovaní o živote ignorovať. 3. Žena sa môže rozhodnúť, či prijme vyššie princípy a pripustí si vinu, ale nemôže zmeniť to, že na nej reálne vina vykonaním interrupcie spočívne. Schooyans navyše ukazuje, že myslenie podporujúce interrupcie je aj výsledkom mužského šovinizmu, ktorý robí zo žien obeť tým, že ich nabáda byť predmetom sexuálnej spotreby, používať antikoncepciu, mrzačiť sa (sterilizácia) a potlačiť v sebe materské city. (Cit.d., s. 22.)

V dôležitom texte nedávno sprístupnenom na stránke www.kbs.sk *Legalizácia eutanázie a asistovanej samovraždy: nevyhnutne šírká plocha* Alexandra Thompsona a Sophia Kuby ukazujú, ako argumenty kultúry smrti pôsobia na šírenie kultúry eutanázie: „Legalizovanie eutanázie vedie priamo k vytvoreniu „povinnosti zomrieť“, keď sa niekto stáva bremenom pre spoločnosť. To je forma priameho poškodzovania pacientov a zneuctovania ich vnútornej dôstojnosti.“ Ako zdôrazňujú, tieto postoje sú v rozpore aj so Všeobecnou deklaráciou ľudských práv (1948), ktorá do svojej

preambuly zahrnuje princíp, že dôstojnosť je vnútornou charakteristikou ľudskej osoby a nezávisí na okolnostiach. Tým pádom ani na vlastnom názore.

Umelé prerušenia tehotenstva v SR

Podľa Národného centra zdravotníckych informácií (www.nczisk.sk) v roku 2017 bolo v SR vykonaných 6102 umelých prerušení tehotenstva (UPT), čo potvrdzuje pokračovanie trendu poklesu ich počtu od roku 1989 v SR (v roku 1988 ich bolo 49 847 a napr. v roku 1997 ich ešte bolo 20 850). Najčastejšie podstúpili UPT ženy s dvomi deťmi, na 2. mieste ženy s jedným dieťaťom, na 3. mieste bezdetné ženy. Nepochybne menší počet UPT si dali vykonať ženy s 3, 4 či 5 a viac deťmi. V roku 2017 bolo vykonaných 673 UPT ženám z Trenčianskeho kraja, z toho 173 (najviac) z okresu Prievidza a 121 z okresu Trenčín. Viac UPT ako v Trenčianskom kraji podstúpili ženy z Banskobystrického (1 118 UPT), Nitrianskeho (966), Bratislavského (793) a Košického kraja (760). Menej UPT podstúpili ženy z Trnavského (671), Prešovského (609) a Žilinského kraja (512). 1394 UPT bolo vykonaných ženám bez trvalého pobytu v SR. (Vid' graf.)

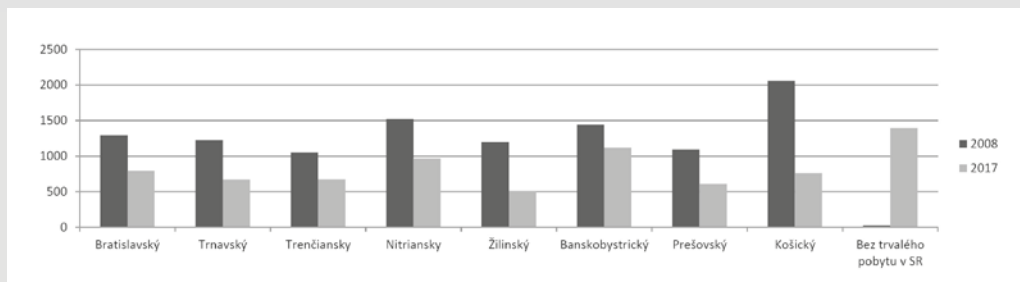
Samovraždy v SR

Podľa NCZI (www.nczisk.sk) v roku 2017 na Slovensku ukončilo život samovraždou 506 osôb (410 mužov a 96 žien), čo bol pokles

oproti predchádzajúcim rokom. Okrem toho sa o samovraždu pokúsilo 841 osôb (462 mužov, 379 žien), z nich 39,6 % bolo definovaných ako demonštratívne pokusy, teda bez naozajstného úmyslu ukončiť život, ale so zámerom upozorniť svoje okolie na nevyriešené problémy. Najviac samovrážd spáchali ľudia vo veku 50 až 59 rokov (86 mužov a 23 žien). Štatistika zachytáva aj 3 samovraždy maloletých dievčat a 14 samovrážd mladistvých vo veku 15 až 19 rokov (13 z nich sa týkalo chlapcov). Až 40 % samovrážd bolo spáchaných pod vplyvom alkoholu alebo omamnej látky. Motív samovraždy sa prevažne nezistil (436 prípadov, 86,2 %), 6,7 % samovrážd motivovali „iné vnútorné osobné konflikty a problémy“, 3 % „súviseli so somatickým ochorením alebo telesnou chybou“, 2,2 % motivovali „konflikty a rodinné problémy“, 1 % (5 prípadov) bolo „bez zrozumiteľnej motivácie, vrátane psychotickej“, 0,8 % motivovali „konflikty a existenčné problémy“, 0,2 % „konflikty a školské problémy“. Podľa miesta trvalého bydliska bolo 81 samovrážd v Banskobystrickom kraji, 74 v Nitrianskom, 67 v Žilinskom, 64 v Trenčianskom, 58 v Bratislavskom, 57 v Prešovskom, 51 v Košickom a 50 v Trnavskom kraji. V Trenčianskom kraji ukončilo svoj život samovraždou najviac ľudí v okrese Prievidza (16:15 mužov a 1 žena).

Mária Suríková

Graf: Umelé prerušenia tehotenstva podľa územia trvalého bydliska, 2008 a 2017 (počet podľa krajov).

Ahojte, kamaráti!

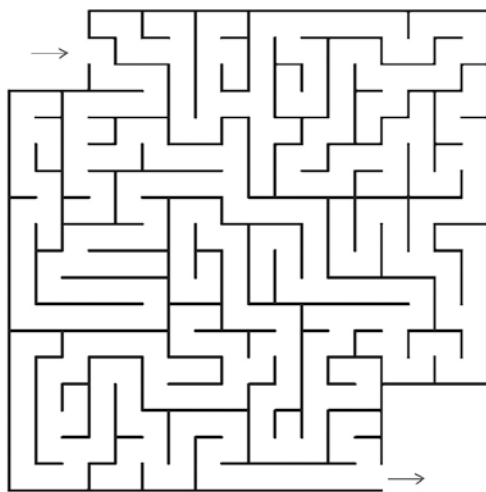
Chcem sa vás spýtať – viete, aký najvzácnejší dar má každý jeden z nás od Pána Boha? Je to ŽIVOT!

To, že žijeme, je, samozrejme, zásluhou maminky a ocka, ale Pán Boh ich najskôr požehnal obrovskou láskou, aby sa mohla narodiť malá láska – ty 😊. Patrí sa Pánu Bohu za to každý deň poďakovať. Pretože On ťa stvoril, pozná ťa po mene, si pre neho jedinečným a veľmi ťa ľúbi!

No a keďže na ceste životom niekedy môžeme aj zablúdiť na zlé chodníčky, je dôležité vedieť, že každý z nás má svojho strážneho anjela, ktorého nám dobrý Boh dal a ktorý nám pomáha. No hlavne máme Pannu Máriu, ktorá nás vždy povedie len k Ježišovi, ak ju o to poprosíme...

A tak som si pre vás, kamaráti, pripravila bludisko, ktoré sa začína pri Pannu Márii a z ktorého sa dostanete von priamo k Ježišovi. Veľa šťastia!

Prajem vám, kamaráti, nech vás Panna Mária vedie v živote po tej ceste, ktorá vedie k Ježišovi! Malá odmena za splnenie tejto úlohy vás bude čakať v nedeľu 16. júna po detských svätých omšiach v prievidských kostoloch. Stačí si so sebou priniesť Bartolomej s vyznačenou správnou cestou.

PS: Nezabudnite, že v nedeľu 16. júna slávia i všetci naši ockovia!

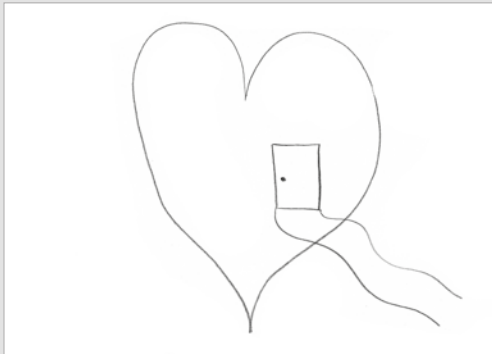
Rubriku
pre deti
pripravila
Eva
Trepáčová

Srdce

Milé deti, dnes ste prvýkrát prijali Pána Ježiša do svojho srdca. No naše srdcia sa podobajú aj týmto obrázkom. Do srdca vedie jedna cesta a jedny dvere. Pán Ježiš sa po ceste dostane ku dverám, no je len na každom jednom z nás, či cez ne aj prejde. Prečo? Lebo je tam často neporiadok. A vieme, že vzácna návšteva sa do takého neporiadku nepúšťa.

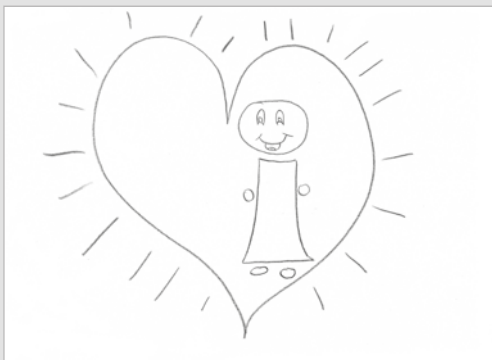
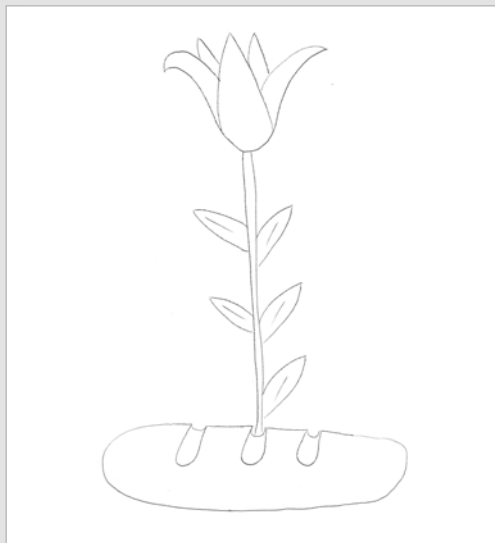
Aj keby Ježiš chcel vstúpiť, nepodarí sa mu to, pretože dvere sú zapratané rôznymi vecami a nedajú sa otvoriť. Preto máme svoje srdce vyprázdniť a upratať. Rôzne veci dať bokom, aby mohol Pán Ježiš prísť. Čierne škvrny umyť v umývárke hriechov – spovednici. A vždy, keď sa srdiečko zašpiní, zopakovať spoveď.

No a nakoniec to bude ono! Ježiš vstúpi do nášho srdca a bude tam s nami prebývať. A potom budeme skutočne šťastní!

Maľovanky z kázní

Kaplán Dominik a diakon Juraj

Ľalia

Tak ako je táto ľalia napojená na chliebík, aj my máme byť napojení na nebeský chlieb – Eucharistiu. Máme držať spolu a byť napojení na stonku, ktorá nám dáva živiny – lebo ak odpadneme od stonky, tak uschneme. Každý, kto nečerpá z Eucharistie, „vyschne“. Pán Ježiš sa za nás obetoval a dáva sa nám. Nebojme sa čerpať silu od neho!

John Powell SJ: Bezvýhradná láska

Vydavateľstvo Dobrá kniha, Trnava, 2013, 86 strán.

„Je pravda, že čím viac toho človek zažije, tým bude ako osobnosť naplnenejší a rozvinutejší? Alebo je to presne naopak a človek dosiahne naplnenie tým, že prijme záväzok a potom si zážitky vyberá podľa toho, či rešpektujú, podporujú a posilňujú tento záväzok?“ (s. 35)

Kniha Johna Powella SJ je o zmysle a naplnení ľudského života. Na túto základnú otázku odpovedá vecne a v kontexte každodenných udalostí a vzťahov. Ako kňaz a psychológ sprevádza čitateľa na výprave do jeho najhlbšieho vnútra a rieši otázky ako: čo chcem naozaj od života, čo by ma mohlo spraviť šťastným? Odpoveďou na všetky tieto otázky je podľa neho darovanie sa v bezvýhradnej láske. Pripúšťa, že úroveň evanjeliového ideálu je natoľko nedosiahnuteľná, že často vedie skôr k pocitom viny a otázkam, či je naozaj láska pre ľudí cestou k naplneniu. Takéto pochybnosti podľa neho vedú k jednej z najväčších kríz dnešných spoločností - k presvedčeniu, že človek nájde naplnenie, len ak zostane voľný a nezaťažený vzťahmi, aby si mohol užívať rozkoš, moc a všetky zážitky, ktoré život ponúka.

ako sme žili“). Korene tohto životného princípu nachádza v učení a správaní Pána Ježiša, a jeho správnosť dokazuje v porovnaní s inými životnými princípmi, ktoré sú dnes rozšírené a dokonca preferované: princíp telesného uspokojenia, princíp moci a princíp vyhýbania sa zodpovednosti za svoj život (v zmysle názoru, že ľudská sloboda je aj tak vždy obmedzená).

Autor v knihe postupne odhaľuje nesprávne črty súčasného myslenia, ktoré bránia prijatiu bezhraničnej lásky ako životného princípu, a zároveň v záujme seberealizácie človeka zanechávajú ľudí osamelých, s pocitom prázdnoty, neúspechu a „identitou“ roztrieštenou v bažení po čo najväčšom množstve zážitkov. Ukazuje, aké hlboké omyly a nebezpečenstvá sa skrývajú v modernom myslení zameranom na egocentrickú seberealizáciu.

Osobitne sa zameriava na manželskú lásku. Zdôrazňuje, že by ju síce mali sprevádzať príjemné pocity, lenže ona sama nie je pocitom, ale trvalým rozhodnutím. Dokazuje, ako je rozhodné prijatie manželského záväzku milovať (a tým vytvorenie dôverného vzťahu) potrebné pre osobné dozrievanie a rozvoj, pre zbavenie sa strachu z chýb a neistoty pri výbere partnera, pre budovanie a posilňovanie vlastnej identity.

Powell opakuje, že Boh nám dáva život a svoju lásku nezaslúžene, ako dar. Najistejšou cestou, ako nájsť Boha, je v prvom rade otvoriť sa láske (a nerobiť si z Boha súkromné vlastníctvo, riešiteľa problémov alebo okamžitú útechu).

John
Powell SJ

Bezvýhradná
láska

John Powell SJ v knihe opisuje význam a podstatu prijatia bezvýhradnej lásky ako kresťanského životného princípu, čiže zovšeobecneného prijatého úmyslu či zamýšľaného postoja, ktorý uplatňujeme pri konkrétnom rozhodovaní v špecifických podmienkach. Prejavuje a utrvaluje sa v návykoch, presakuje nás a ovplyvňuje charakter nášho života až po smrť („zomrieme tak,

Text a foto: Mária Suríková

Veci sa nezmenili, zmenil som sa ja

Svedectvo

Vyrastal som s pocitom že som looser. Že to, čo mám, nie je dost' a stále mi niečo chýba - dobrý bicykel, štýlové oblečenie, pekná žena, priatelia... A hlavne som cítil, že to, kto a aký som, nestačí. Neustále som videl, aké majú ostatní talenty, ako sa im darí. Ale mne...

Nikdy som nebol dost' dobrý a snažil som sa to zakryť. Chcel som byť obľúbený, a tak som napodobňoval okolie. Fajčil som, pil som, správval som sa tak, aby som upútal pozornosť. Hlavne som nechcel byť sám sebou. Ale keď som sa obrátil a do môjho života vstúpil Boh... Bolo by pekné, keby som mohol povedať, že všetko sa zmenilo a ja som sa stal veľmi dobrým

mužom. Keby som to však povedal, klamal by som. Veľa vecí sa síce navonok zmenilo, ale ten pocit, kto som a aký som, nie. Zmenil sa iba jeho prejav.

Úspechy druhých ma hnevali

Môj brat bol ten najlepší a najochotnejší vzor obráteného kresťana. Moja staršia sestra bola štýlová, nikdy sa za Boha a vieru nehanbila. Dokonca aj moja mladšia sestra bola lepšia a talentovanejšia ako ja. Opäť som sa cítil byť „nedostatočný“. Okrem toho som mal problém s čistotou. Ako obrátený kresťan som ublížil väčšiemu počtu žien ako pred obrátením. Hral som sa na niečo, čím som nebol. Navonok som vyzeral byť dobrý a slušný muž, skoro až gentleman, ale vo vnútri som bol chorý. Navonok som bol extrovert, ale nikoho som k sebe nepúšťal a nikto nevedel, čo všetko je v mojom vnútri.

Keď som videl niečí úspech, šťvalo ma, že zas je niekto úspešný, ale ja nie. Najviac ma frustrovalo, keď som okolo seba videl

ľudí, ktorí sa obrátili a nemali problém žiť svoju vieru.

Môžem iba d'akovať

K môjmu obráteniu prišlo pred 14 rokmi. Boh toho v mojom živote urobil mnoho - viac, než by som chcel pripustiť. Urobil som veľa chýb, ublížil som mnohým ľuďom, stratil množstvo príležitostí. Ale Boh všetky chyby, pády a nedostatky premenil na niečo dobré. Pred rokom a pol začal uzdravovať aj najhlbšie veci v mojom vnútri. Môj pohľad na ľudí, na situácie a seba. Akoby mi niekto otváral oči a ja som zrazu uvidel pravdu - pravdu o sebe.

Nestalo sa to za deň. Deje sa to každé ráno a každý večer a ja neviem robiť iné ako d'akovať. Lebo už vidím, čo všetko mám, čo všetko mi Otec dal. Vnímam, aké vzácne je môcť byť súčasťou toho, čo robí. Aké je vzácne byť priateľom ľudí, ktorí sú väčší, ako som ja. Ako nie ja, nie moja práca, nie moja priateľka, nie môj výkon (telesný ani duchovný), ale len On, Otec, mi dáva hodnotu.

Veci, na ktoré som šomral; ľudia, ktorí mi vadili; situácie, ktoré som nezvládal. Nič z toho sa nezmenilo. Ale Otec uzdravil môj pohľad a moje srdce. Teraz sa môžem tešiť a d'akovať za moju rodinu, spoločenstvo, lídrov, za moje miesto v tom celom. Lebo to, kde som, kto je okolo mňa a ku komu hovorím, nie je náhoda. A keď som sebou samým, Boh je Bohom môjho života.

Martin

Neváhal darovať svoj život

Blahoslavený Miguel Agustino Pro

Dvadsať rokov 20. storočia boli pre katolíkov v Mexiku veľmi ťažké. Vtedajší prezident Plutarco Elias Calles, veľmajster slobodomurárskej lôže, sa počas nich pokúšal vytvoriť akúsi „národnú cirkev“, podriadenú občianskej moci. Realizácia náboženských úkonov bola zakázaná, kňazi, ktorí neuposlúchli, zabíjaní a mučení. Do takýchto pomerov sa z Európy do rodného Mexika vrátil mladý jezuita Miguel Agustino Pro.

Miguel Agustino Pro sa narodil 13. januára 1891 v Guadalupe ako tretí z jedenástich detí tamojšieho riaditeľa bane. Jeho otec bol človekom tvrdým, ale spravodlivým, matka zas bola stelesnením dobroty. Založila malú nemocnicu pre chudobných robotníkov a pomáhala im zo všetkých svojich síl.

Rozhodnutie

Ako desaťročný začal Miguel študovať na Kolégiu sv. Jozefa v Mexiko City, kvôli chorobe žalúdka však musel svoje štúdiá prerušiť a pracovať doma pod vedením súkromného učiteľa. Ďalší pokus umiestniť ho v škole skončil kvôli nepriateľskej atmosfére voči náboženstvu tiež neúspešne. Otec sa teda rozhodol zasvätiť ho do vedomostí, v ktorých sa vyznal on sám - poskytol mu odborné poznatky z oblasti baníctva a vedenia účtovníctva a Miguel sa stal jeho osobným sekretárom.

Miguel bol veselým a úprimným mladíkom a rád pomáhal iným. Ako 16-ročný prekonal krízu viery. K náboženstvu sa staval skepticky a odmietal pristupovať k sviatostiam. Po tom, čo dve z jeho sestier vstúpili do kláštora, sa však i on sám začal hlbšie zamyšľovať nad zmyslom svojho života. Nadviazal kontakt s jezuitmi, vstúpil do noviciátu a v roku 1913 zložil večné sľuby.

Choroba

V tom čase už v Mexiku zúrila revolúcia, predmetom nenávisťi ktorej sa stala najmä Cirkev. Jezuiti boli nútení ujsť do Kalifornie a štyroch svojich rehoľníkov,

medzi nimi i Miguela, poslali do Španielska. Začal teda putovať z miesta na miesto. Najskôr študoval v Granade filozofiu a rétoriku, následne pôsobil dva roky ako učiteľ a vychovávateľ v Nikarague. Po návrate do Španielska ukončil štúdium teológie a odišiel do Belgicka, kde mal pokračovať v ďalších štúdiách. Tu sa opäť prejavila jeho choroba žalúdka. Museli ho trikrát operovať, no nijaké výrazné zlepšenie nenastalo. Predstavení začali premýšľať o tom, či ho vôbec pripustiť k vysviacke, ale keďže svoje utrpenie niesol trpezlivo a hrdinsky, v roku 1925 mu vysviacku povolili.

V nebezpečenstve života

Po krátkom odpočinku vo Francúzsku dostal Miguel povolenie vrátiť sa späť do Mexika. Jeho matka už v tom čase nežila a rodina materiálne veľmi upadla. Keďže katolíci „národnú cirkev“ bojkotovali, všetci cudzí kňazi boli z Mexika vyhnaní a domáci boli pod stálym policajným dozorom.

Miguel tu ako kňaz nebol známy, a tak začal pracovať v podzemí. V civilnom odevu, v sprievode dobre vycvičeného psa, ktorého mu darovali veriaci, navštevoval chudobné časti mesta, slúžil sväté omše, krstil, sobášil. Povzbudzoval veriacich vytrvať. Budoval tzv. eucharistické stanice, ktoré uľahčovali veriacim dostať sa k svä-

tému prijímaniu. Pohyboval sa v prestrojení a pod cudzím menom. Preto ho polícia dlho nedokázala vypátrať.

V roku 1927 sa však polícii predsa len podarilo zistiť identitu „tajomného kňaza“ i miesto jeho pobytu. Po atentáte na generála Obregona, s ktorým nemal nič spoločné, ho spolu s jeho dvoma bratmi zatkli, uväznili a bez súdneho procesu zastrelili. Jeho posledným želaním bolo môcť sa pred popravou pomodliť. Nechcel mať zaviazané oči. Skôr, než ho vý-

strely pripravili o život, stihol ešte zvolať: „Nech žije Kristus Kráľ!“

Pohreb otca Miguela sa stal manifestáciou dvadsiatich tisícov ľudí, ktorí ho už vtedy považovali za mučeníka. Pápež Ján Pavol II. ho blahorečil v roku 1988.

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Ž. Podlejski: Sol' zeme a svetlo sveta 2; www.catholica.cz

Foto: www.de.wikipedia.org

„Utrpenie spôsobené chorobou, ale ani vyčerpávajúca kňazská služba, ktorú vykonával často v ťažkých a nebezpečných podmienkach, nemohli utlmiť radosť, ktorá vychádzala z neho a ktorou obdarovával druhých. Ona pramenila z lásky ku Kristovi a o tú ho nikto nemohol pripraviť. Skutočne, najhlbšími koreňmi jeho úplnej odovzdanosti sa pre druhých bola spontánna láska k Ježišovi Kristovi a silná túžba pripodobniť sa mu až po smrť. Táto láska sa prejavovala predovšetkým pri vysluhovaní Eucharistie. Každodenné slúženie svätej omše sa stalo jeho životným cieľom a prameňom sily i horlivosti pre veriacich.“ Pápež Ján Pavol II.

Život je dar

Niekedy si ani neuvedomujeme, ako sami sebe ubližujeme. Napríklad nekvalitným spánkom, zlým stravovaním, stresom a nedostatkom pohybu. Ničíme si zdravie alkoholom a cigaretami, ktoré nám spôsobujú zdravotné problémy. Nesprávne návyky ako nadmerné používanie mobilu či pozeranie televízie nás nielenže môžu odpútať od zdravých vzťahov, ale dokonca vďaka nim môžeme ľahko spadnúť do závislosti. A takto kazíme život aj iným. Keď sklameme niečiu dôveru, zabíjame to, čo skutočne v sebe ukrýva život.

Mária vyrastala s rodičmi v Prievdzi. Detstvo mala dobré, až na to, že otec, keď pil, bol zlý. Neskôr pracovala na VPP. Bývala s priateľom Jánom a deťmi v byte. Pretože jej priateľ často holdoval alkoholu a míňal zarobené peniaze určené pre domácnosť, nezvládali naďalej platiť byt. Museli sa vysťahovať, a tak zostali na ulici. Deti umiestnili do detského domova. Spávali kade-tade po uliciach. Do charity sa

chodili najesť a osprchovať. V najhoršej situácii im pomohla Jánova mama, ktorá sa stará aj o jedno z ich detí. Pred rokom Mária najmladšieho syna takmer porodila v charite. Kvôli ťažkej životnej situácii je chlapec v náhradnej rodine. Napriek neľahkým okolnostiam Mária nikdy nešla na potrat a ani nad tým neuvažovala.

Mária (34) a Ján (39) sú už dva roky na ulici a aj naďalej navštevujú charitu. Ján je šikovný murár. Ich snom je, aby boli kompletná rodina so všetkými ôsmimi deťmi vo vlastnom bývaní.

Je miestami ťažké odolávať svetu, ktorý nám ponúka rôzne nástrahy obalené v pozlátku. Život je príliš krátky na to, aby sme ho premárnili zbytočnosťami, ktoré nás vzdávajú od seba a predovšetkým od Boha. Život je dar, a preto si môžeme položiť jednu dôležitú otázku: Vážime si svoj život?

Dagmara Pavlove

Farská kronika od 25. apríla do 24. mája 2019

Do farského spoločenstva sme sviatosťou krstu prijali:

Lukáš Karas
Stella Štrbáková
Ema Almášová
Tomáš Hanuska
Jakub Hauser
Marína Kucmanová
Diana Gurečková
Matias Haar
Alexandra Hrabovská
Timea Šilhavá
Marta Némethová
Elli Borková
Matúš Čavojský
Adam Giakas
Paulína Birovaš
Max Jozef Jirásek
Anna Sabová
Vivien Habarová
Lucas Vrtiel

Manželstvo uzavreli:

Peter Humaj a Lenka Beňadiková
Bohuslav Cagaň a Anna Cagaňová
Stanislav Kováčik a Simona Babčanová
Šimon Kotian a Petra Takáčsová
Tomáš Zigo a Eva Majeriková
Adrián Novek a Nikola Hutytová
Lukáš Majerník a Nad'a Hlinková
Šimon Januščák a Monika Chlebníčanová
Samuel Brezovský a Ľubomíra Kunová
Slavomír Ďurica a Jana Bošanská

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Magdaléna Kubišová, 81r.
Mária Vavrová, 80 r.
Viliam Kutschy, 85 r.
Eulália Mokrý, 90 r.
Peter Pružinec, 54 r.
Romano Gumierato, 75 r.
Katarína Gettová, 20 r.
Mária Friemmelová, 87 r.
Marián Gross, 64 r.

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače:
EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev,
Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4,
971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,40 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alojz.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori: Vladimír Slovák, Dominik
Kučera, Juraj Kiss, Elena Blašková,
Anna Gálová, Štefan Kollár, Mária
Melicherčíková, Mária Pytlová, Mária
Suríková, Eva Trepáčová

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01
web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1 - Silvia Kobelová
str. 2 - Peter Melicherčík
str. 3 - Martina Humajová
str. 18 - 19, 35, 36 Mária Melicherčíková

Tlač: PATRIA l., spol. s. r. o.
Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciam.

Kostol sv. Bartolomeja, prvé sväté prijímanie, 19. mája 2019, 9:00, 50 detí

Kostol sv. Bartolomeja, prvé sväté prijímanie, 19. mája 2019, 11:00, 47 detí

